

УДК 327.323

<https://doi.org/10.32703/2663-6352/2026-1-19-246-253><https://orcid.org/0000-0001-7052-3729>**Скрипнюк О. В.,**

доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
віце-президент НАПрН України,
директор Інституту
держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-7183-5206>**Безубов Д. О.,**

доктор юридичних наук, професор,
провідний науковий співробітник
відділу проблем державного управління
та адміністративного права,
Інститут держави і права
імені В.М. Корецького НАН України
м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСКОРДОННОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЗГУРТОВАНOSTI

Анотація. У статті обґрунтовується підхід, за яким політика згуртованості Європейського Союзу має розглядатися інституційний інструмент забезпечення демократичної стійкості та європейської безпеки. Показано, що сучасні виклики війна та гібридні впливи, кіберзагрози, вразливість критичної інфраструктури, енергетичні й логістичні шоки, демографічні та соціальні асиметрії переводять безпеку у площину комплексної резильєнтності територій та інституцій. У такому контексті згуртованість набуває безпекового змісту, оскільки зменшення територіальної і соціальної нерівності виконує профілактичну функцію щодо внутрішньої дестабілізації, політичної поляризації й уразливості до зовнішніх впливів. Доведено, що ефективність політики згуртованості не може зводитися до освоєння коштів; вона має трактуватися як нормативно обмежена керованість інвестиційної політики, яка поєднує соціально-територіальний результат із якістю управлінського механізму. Акцентовано, що безпекова переорієнтація пріоритетів ЄС підсилює вимоги до прозорості, підзвітності, доброчесності й узгодженості багаторівневого врядування, оскільки інфраструктурні, технологічні та соціальні інвестиції в умовах ризиків повинні бути контрольованими та відтворюваними. Запропоновано розуміти політику згуртованості як «інвестиційну конституцію солідарності», яка перетворює солідарність на правовий режим стійкого розвитку та спільної європейської безпеки. Окреслено індикатори ефективності, що фіксують стійкість безпекового та соціально-економічного результату діяльності із забезпечення безпеки ЄС.

Ключові слова: політика згуртованості ЄС, європейська безпека, демократична стійкість, сталий розвиток, адміністративне законодавство, критична інфраструктура, національна безпека, good governance, прозорість, підзвітність, інституційна доброчесність, індикатори ефективності.

SKRYPNYUK O., BEZZUBOV D. ORGANIZATIONAL AND LEGAL SUPPORT OF CROSS-BORDER SECURITY IN THE SYSTEM OF EUROPEAN RESILIENCE AND COHESION

Abstract. *The article substantiates a perspective according to which EU Cohesion Policy should be understood not merely as an investment tool for reducing regional disparities, but as an institutional mechanism supporting democratic resilience and European security. It is argued that contemporary challenges war and hybrid interference, cyber threats, critical infrastructure vulnerabilities, energy and logistics shocks, as well as demographic and social asymmetries shift security toward a comprehensive notion of territorial and institutional resilience. Within this framework, cohesion acquires a security dimension because mitigating territorial and social inequalities performs a preventive function against internal destabilization, political polarization, and exposure to external influence. The paper demonstrates that cohesion effectiveness cannot be reduced to absorption rates; it should be conceptualized as normatively bounded governance of investment policy, combining tangible socio-territorial outcomes with the quality of the governing mechanism. The analysis highlights that the ongoing strategic reorientation of EU priorities increases the importance of transparency, accountability, integrity, and coordinated multi-level governance, since infrastructure, technological, and social investments under high-risk conditions must remain controllable, auditable, and sustainable over time. The article proposes to treat Cohesion Policy as an «investment constitution of solidarity» that translates solidarity into a legal and institutional regime of sustainable development and shared security. Finally, the study outlines effectiveness indicators focused on the durability of security and democratic outcomes rather than on the mere intensity of spending.*

Keywords: *EU Cohesion Policy, European security, democratic resilience, sustainable development, resilience, critical infrastructure, multi-level governance, good governance, transparency, accountability, public integrity, effectiveness indicators.*

Постановка проблеми. Транскордонна безпека в сучасних умовах перестала бути лише питанням охорони державного кордону у вузькому, прикладному значенні. Вона дедалі виразніше постає як складова європейської стійкості, що охоплює здатність держави та наднаціональних інституцій забезпечувати безпечний рух осіб, товарів, послуг і даних, протидіяти гібридним загрозам, транснаціональній злочинності, нелегальній міграції, інформаційним і кіберризикам, а також підтримувати належний баланс між свободою пересування, безпекою та правами людини. У сучасному європейському безпековому порядку денному ця проблематика набуває особливої ваги, оскільки Європейська Комісія у Стратегії Preparedness Union 2025 прямо пов'язує готовність до криз, координацію, ефективність та культуру стійкості з необхідністю посилення спроможності публічної влади діяти швидко і узгоджено.

Для України ця тематика має не лише теоретичне, а й виразне державотворче та практичне значення. У сучасній доктрині безпеки справедливо обґрунтовано, що національна безпека у XXI столітті вийшла за межі державних кордонів і перетворилася на систему взаємозалежностей, у якій міжнародна координація та імплементація стандартів good governance визначають нову якість державного управління як правову, моральну й фінансову цінність. Водночас сама адміністративна складова безпеки розглядається як ядро, що поєднує управлінську ефективність і правову легітимність дій органів виконавчої влади. Саме ця методологічна основа дозволяє розглядати транскордонну безпеку як один із проявів ширшої доктрини європейської стійкості, у якій безпекове адміністрування має ґрунтуватися на праві, координації, контролі та довірі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі розвитку адміністративного права проблеми забезпечення європейської безпеки з позицій адміністративного права

досліджували такі науковці як: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Н. О. Армаш, О. М. Бандурка, Д. О. Беззубов, Н. П. Бортник, М. І. Козюбра, В. М. Князев, В. К. Колпаков, З. Р. Кісіль, А. В. Кубаєнко, В. І. Луговий, В. Л. Ортинський, О. В. Скрипнюк, Ю. П. Сурмін, Ю. С. Шемчушенко, В. В. Цветков та ін.

Мета та завдання статті. Метою статті є доктринальне обґрунтування політики згуртованості Європейського Союзу як інституційно-правового механізму забезпечення демократичної стійкості та європейської безпеки в координатах сталого розвитку, а також формування підходу до оцінювання її ефективності як нормативно обмеженої керованості інвестиційної політики, через поєднання соціально-територіального результату з якістю управлінського механізму, а саме прозорістю, підзвітністю, доброчесністю, багаторівневою координацією.

Виклад основного матеріалу. У праві Європейського Союзу транскордонна безпека інституційно вибудовується через концепцію європейського інтегрованого управління кордонами. Регламент (ЄС) 2019/1896 прямо встановив Європейську прикордонну та берегову охорону саме для забезпечення integrated border management на зовнішніх кордонах ЄС. Подальший розвиток цієї моделі пов'язаний із техніко-операційною стратегією Frontex 2023–2027, новими правилами скринінгу на зовнішніх кордонах за Регламентом (ЄС) 2024/1356 та цифровізацією прикордонних процедур через Entry/Exit System, яка стала операційною з 12 жовтня 2025 року з поступовим запуском у європейських країнах. Отже, сучасна модель транскордонної безпеки в ЄС базується на поєднанні правових процедур, цифрових інструментів, багаторівневої координації та оцінювання ризиків.

З адміністративно-правового погляду це означає, що транскордонна безпека не може бути зведена до прикордонного контролю як суто силової або технічної функції. Її сутність полягає у належній організації публічної влади у просторі перетину юрисдикцій, компетенцій і ризиків. У цьому аспекті вирішального значення набувають ті елементи, які у наших розробках визначені як концепція «ЗК» - компетенції, координація і контроль. [1, с. 122] Саме вони дають можливість розглядати транскордонну безпеку як результат не окремого адміністративного акту, а системної діяльності держави, що передбачає чітке розмежування повноважень, сталі канали взаємодії між національними та європейськими інституціями, процедурну впорядкованість рішень та їх підконтрольність праву і суспільству.

Як зазначав В.Б. Авер'янов, проблема реформування виконавчої влади є частиною розвитку держави та «існує нагальна потреба у запровадженні якісно нового рівня законодавчої регламентації процедур». [2, с.178]

Особливої уваги в цьому контексті потребує категорія ефективності забезпечення національної безпеки з позицій науки адміністративного права та державного управління, яка і становить методологічну основу запропонованого підходу. Ефективність є ключовим показником діяльності органів виконавчої влади та становить організаційну основу для оцінки діяльності всього державного апарату управління. [3]

З цих позицій, ефективність у сфері транскордонної безпеки, на наш погляд, не може тлумачитися лише як швидкість реагування, щільність контролю або кількість виявлених порушень. Такий технократичний підхід є недостатнім і навіть небезпечним, оскільки здатен легітимувати надмірну дискрецію, процедурне спрощення та звуження прав людини в ім'я безпекової доцільності. Науково більш обґрунтованим є розуміння ефективності як правової категорії, що поєднує результативність, законність, пропорційність, підзвітність і моральну легітимність управлінських рішень. Саме такий підхід послідовно проведено в наших розробках, де ефективність визначається як характеристика правової зрілості держави та правова ефективність як спроможність досягати цілей безпеки виключно правовими засобами.

У сфері транскордонної безпеки такий підхід має особливе значення, оскільки саме на кордоні найбільш гостро стикаються інтереси безпеки, свободи пересування, міграційної політики, захисту персональних даних, гуманітарних стандартів і цифрового адміністрування. Тому правова ефективність адміністративно-правового механізму у цій сфері повинна оцінюватися за сукупністю критеріїв: здатністю держави і наднаціональних структур своєчасно ідентифікувати загрози; забезпечувати безперервність та законність прикордонних процедур, підтримувати міжвідомчу і транскордонну координацію, використовувати цифрові інструменти без руйнування гарантій прав і свобод людини та громадянина й належної процедури та зберігати баланс між безпекою суспільства та гідністю особи. У такому розумінні ефективність стає не тільки зовнішнім додатком до правового механізму забезпечення безпеки, а його внутрішньою якісною ознакою.

Для України, яка одночасно є державою-кандидатом на вступ до ЄС, державою фронтиру та державою, що перебуває в умовах зовнішньої воєнної агресії, проблема транскордонної безпеки має подвійний вимір. З одного боку, вона вимагає адаптації до *acquis* ЄС у частині *integrated border management*, цифрового прикордонного адміністрування, скринінгових процедур, стандартів міжвідомчої взаємодії та контролю. З іншого боку, вона потребує вироблення власної адміністративно-правової моделі, здатної поєднати європейські стандарти з реаліями воєнного стану, підвищеної мобільності ризиків, гуманітарних потоків, прикордонної інфраструктурної вразливості та загроз гібридного характеру. Саме тому імплементація європейських підходів не повинна бути механічним копіюванням. Вона має спиратися на національну доктрину стійкості, де транскордонна безпека розуміється як елемент цілісної системи публічного адміністрування безпекою.

Особливою частиною є забезпечення демократії та збереження цінностей демократичного суспільства в діяльності апарату державного управління. [4, с.28]

У зв'язку з цим доцільно виокремити кілька пріоритетних напрямів розвитку адміністративно-правового забезпечення транскордонної безпеки України в контексті інтеграції до ЄС. По-перше, потребує подальшого нормативного посилення процедурний компонент управління кордонами, включно з прозорими правилами координації між прикордонними, митними, правоохоронними, міграційними та безпековими органами. По-друге, необхідним є інституційне зміцнення аналітичного та оціночно-ризикового сегмента транскордонної безпеки, що відповідає європейській логіці політики «*preparedness*» та доктрині національної стійкості. По-третє, особливого значення набуває цифрова модернізація прикордонного адміністрування на засадах законності, пропорційності та захисту прав людини. По-четверте, стратегічною передумовою правової ефективності є формування культури безпеки і довіри як між інституціями, так і між владою та суспільством.

У контексті європейської стійкості ефективність забезпечення безпеки доцільно розглядати як характеристику функціонування окремих інституцій та одночасно інтегральний індикатор загального рівня безпеки Європейського Союзу. Такий підхід узгоджується як із логікою забезпечення безпеки в адміністративному праві, де ефективність трактується як правова та технічна категорія, так і з сучасними документами ЄС, у яких безпека розглядається через готовність до криз, координацію, інформаційний обмін, інституційну підзвітність, стійкість та довіру.

У Стратегії «*Preparedness Union*» Європейська Комісія прямо пов'язує готовність і спроможність Союзу реагувати швидко та ефективно з посиленням координації, ефективності та культури «*resilience*», а проєкт *ProtectEU* акцентує «*stronger legal framework, better information sharing and closer cooperation*» як умови гарантування безпеки громадян, це прямо передбачено в директиві ЄС *European Commission. ProtectEU: «European Internal Security Strategy. Brussels»*,

прийняту у 2025 році. Водночас наші дослідження переконливо доводять, що ефективність у сфері забезпечення безпеки оцінка проводиться індикаторами верховенства права, процедурної впорядкованості, контролю та можливості ефективного захисту від дій публічної влади.

Звідси випливає, що критеріями ефективності забезпечення безпеки як індикатора загального рівня безпеки ЄС мають бути, по-перше, нормативна визначеність і відповідність безпекової діяльності стандартам верховенства права, оскільки Європейська Комісія у Rule of Law Report оцінює стан правосуддя, антикорупційної системи, checks and balances та інші інституційні аспекти саме як базові умови стійкості Союзу. По-друге, рівень стратегічної готовності та кризової спроможності, який у документах Preparedness Union пов'язаний із «all-hazards approach, whole-of-government approach і whole-of-society approach». По-третє, якість міждержавної, міжвідомчої та транскордонної координації, без якої неможливе інтегроване управління зовнішніми кордонами ЄС. По-четверте, операційна результативність протидії транскордонним загрозам, зокрема організованій злочинності, гібридним атакам, фінансовому шахрайству та іншим викликам, які Frontex і Europol фіксують як актуальні для зовнішніх кордонів Союзу. По-п'яте, інституційна підконтрольність і наявність механізмів оцінювання та моніторингу, що прямо вбудовані у Schengen evaluation and monitoring. По-шосте, суспільне сприйняття безпеки і довіра до інституцій, оскільки Eurostat у межах SDG 16 моніторить особисту безпеку, доступ до правосуддя і trust in institutions як показники стану правової стійкості ЄС. Саме сукупність цих критеріїв дозволяє оцінити безпеку Союзу як єдність правової, інституційної, операційної та соціальної спроможності ЄС забезпечувати захист особи, суспільства і спільного європейського простору.

Із доктринального погляду це дає підстави стверджувати, що загальний рівень безпеки ЄС вимірюється не лише кількістю нейтралізованих загроз або щільністю прикордонного контролю. Його реальним змістом є спроможність Союзу діяти в правовому полі, узгоджено, превентивно і результативно, зберігаючи баланс між безпекою, свободою пересування, правами людини та довірою до публічної влади. Саме тому критерії ефективності забезпечення безпеки мають розглядатися як універсальний індикатор якості європейського врядування у сфері безпеки, а для України ще й як орієнтир адаптації власної адміністративно-правової моделі до стандартів ЄС.

Політика згуртованості Європейського Союзу традиційно сприймається як інвестиційний інструмент вирівнювання регіональних диспропорцій та підтримання економічної, соціальної й територіальної інтегрованості Європейського Союзу. Однак у сучасних умовах вона набуває іншого, більш глибокого змісту: стає механізмом, через який демократія організує власну стійкість матеріальними, інституційними та соціальними ресурсами. Європейська безпека нині є не лише питанням оборонних спроможностей, а питанням життєздатності системи: здатності територій витримувати потрясіння, зберігати критичні функції, не руйнувати довіру до інституцій і не продукувати внутрішні «червоні лінії» дестабілізації. У цьому контексті політика згуртованості дедалі виразніше з'єднується з проблематикою безпеки, бо саме нерівність розвитку, «периферійність» територій, інфраструктурні розриви, демографічні й соціальні асиметрії створюють умови для політичної радикалізації, зниження якості врядування та уразливості до зовнішніх впливів. Відтак згуртованість виступає не просто «соціальною» політикою, а інструментом профілактики внутрішніх ризиків європейського простору.

Правова архітектура політики згуртованості ЄС у бюджетному циклі 2021–2027 років вибудована навколо спільних правил для фондів, які становлять основу її фінансового механізму. Зокрема, Регламент про спільні положення задає єдині рамки програмування, управління, моніторингу, контролю й аудиту для ключових фондів, у тому числі Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду плюс, Фонду згуртованості та інших інструментів. Це означає, що згуртованість у праві ЄС мислиться як інституційно впорядкована

система реалізації публічного інтересу, де бюджетні ресурси чітко відповідають цілям, процедурам і режиму підзвітності. У такій конструкції ефективність не може тлумачитися як суто фінансовий показник освоєння коштів; вона має правовий і соціальний вимір: чи забезпечено передбачувану і контрольовану реалізацію цілей, чи досягнуто відчутного ефекту для територій, чи зменшено розриви, які створюють структурні ризики для цілісності Союзу.

Проблематика європейської безпеки в останні роки змістила фокус з «традиційного розуміння» безпеки до комплексної стійкості до зовнішніх загроз. Безпекові виклики мають багатошаровий характер: це війна як фактор геополітичної нестабільності, гібридні впливи, кібератаки, загрози критичній інфраструктурі, енергетична та логістична вразливість, соціальні наслідки криз, демографічний спад у багатьох регіонах, ризики нерівності та маргіналізації. Сукупно ці чинники створюють нові організаційні засади «внутрішньої безпеки» ЄС: безпека залежить від того, чи здатні регіони тримати критичні сервіси, підтримувати зайнятість, забезпечувати доступ до базових публічних благ і не втрачати інституційну довіру. Саме тому дедалі природнішою стає логіка, за якої згуртованість розглядається як «інвестиція у безпекову стійкість» через інфраструктуру, соціальну інтеграцію, цифровізацію, енергоефективність, підвищення конкурентоспроможності та технологічної автономності.

Цю трансформацію прямо відображає сучасний перегляд пріоритетів політики згуртованості на рівні Єврокомісії. У 2025 році Комісія представила комунікацію про середньостроковий перегляд (mid-term review) та супровідну ініціативу щодо коригування політики з метою кращої підтримки стратегічних пріоритетів Союзу. У публічному дискурсі ЄС чітко проговорюється, що політика згуртованості має бути більш гнучкою і здатною швидше спрямовувати ресурси на нові виклики, серед яких прямо називаються оборона, безпека, конкурентоспроможність і декарбонізація (екологічна безпека). З погляду доктринального аналізу це означає появу нового питання ефективності: чи не призведе «безпекова переорієнтація» до втрати первинної місії згуртованості, і чи можна поєднати стратегічні пріоритети з базовою логікою зменшення диспропорцій без втрати демократичної легітимності політики.

Ефективність політики згуртованості в умовах безпекового тиску доцільно трактувати як нормативно обмежену керованість інвестиційної політики. Сама по собі мобілізація ресурсів або прискорення процедур не є ефективністю, якщо вони руйнують режим підзвітності, породжують нерівність доступу до інструментів підтримки або створюють «інвестиційний фаворитизм». Демократична якість згуртованості полягає в тому, що вона переводить солідарність у форму правового режиму: з цілями, критеріями, процедурами, контролем і можливістю корекції. Відтак ефективність є похідною від двох площин: по-перше, від реального соціально-територіального ефекту (зменшення розривів, підвищення спроможності територій до розвитку, доступності послуг і можливостей); по-друге, від якості управлінського механізму (програмування, прозорість, можливість оперативного аудиту коштів, узгодженість багаторівневого врядування). Якщо одна з цих площин слабшає, політика починає втрачати сенс як інструмент демократії і перетворюється на технічний розподіл коштів.

Позиція пріоритету безпеки суспільства визначена нами як соціоцентризм встановлює правові межі із інтересами особи. В цьому аспекті безпеки визначається як фінансова, соціальна та юридична цінність демократичного суспільства. [5]

У зв'язку з цим важливо відрізнити «безпеку як предмет фінансування» від «безпеки як логіки згуртованості». Перше означає спрямування коштів на проекти, які прямо підсилюють стійкість критичної інфраструктури, енергетичну автономність, кіберстійкість, логістичні мережі, а також соціальну стійкість уразливих територій. Друге означає, що сама політика згуртованості повинна бути організована як механізм зниження вразливостей: мінімізувати структурні ризики

відставання регіонів, соціального розшарування і територіальної фрагментації. Саме другий підхід є ключовим для зв'язку з демократією: згуртованість як політика знижує «внутрішні загрози» демократичному ладу через інклюзивний розвиток, який підсилює довіру до інституцій та зменшує відчуття соціальної та економічної несправедливості.

В цьому аспекті з позицій адміністративного права наголосити на інституційному моменті, який часто випадає з поля уваги: ефективність згуртованості неможлива без доброго врядування, бо саме воно забезпечує підзвітність розподілу публічних ресурсів. У безпековому контексті це набуває особливої ваги: кожна корупційна деформація, кожна бюрократична затримка, кожен дефективний або недоопрацьований інфраструктурний проєкт є економічною втратою та безпековою уразливістю. Тому сучасні тенденції ЄС в аспекті формування безпекового простору це посилення прозорості, результативності, контрольованості програм є політико-правовими запобіжниками стійкості Європейського Союзу. В цьому сенсі згуртованість виступає школою інституційної дисципліни: підзвітність і контроль є умовою довіри, а довіра є головним ресурсом демократичної політики забезпечення безпеки.

Окремий пласт проблем забезпечення європейської безпеки пов'язаний із тим, що безпека потребує не лише інвестицій, а й здатності системи адаптуватися. Саме тому на рівні ЄС виникають інструменти, які визначають нові пріоритети розвитку під стратегічні технології та автономність. Зокрема, платформа STEP спрямована на підтримку критичних технологій і зміцнення ланцюгів створення вартості в ЄС, а її запровадження супроводжується змінами в низці програм і регламентів. У логіці безпеки це означає: згуртованість уже не тільки «про території», а й про технологічну спроможність ЄС як фактор конкретності і стратегічної стійкості. Для демократичної легітимності важливо, щоб така переорієнтація не поглиблювала територіальні розриви, а навпаки створювала механізми включення менш розвинених територій у нові технологічні ланцюги. Інакше «стратегічна автономія» може мати соціальну ціну у вигляді нової периферійності.

Ефективність політики згуртованості у безпековому вимірі доцільно фіксувати через індикатори, що відображають стійкість суспільного та територіального результату. До таких індикаторів належать реальне зменшення територіальних диспропорцій у доступі до базових послуг і можливостей розвитку, підвищення стійкості критичної інфраструктури та швидкості відновлення після екстремальних (актів незаконного втручання або природних катаклізмів) подій, зниження вразливостей територій до енергетичних і цифрових загроз; стабілізація зайнятості й людського капіталу у регіонах підвищеної небезпеки, де соціальна деградація стає чинником дестабілізації; зростання інноваційної спроможності регіонів і зменшення інноваційного розриву між центром та периферією, узгодженість багаторівневого врядування, коли програми не дублюються і не конфліктують, а виконання рішень є контрольованим, прозорість і підзвітність реалізації програм, що зменшує корупційні втрати та підтримує довіру, довгострокова відтворюваність ефекту, коли інвестиції створюють стійкі спроможності.

Для України дані нормативні та регуляторні акти є особливо продуктивним з огляду на наукову новизну і прикладний потенціал. Український дискурс відбудови, безпеки та євроінтеграції поки недостатньо осмислює згуртованість як правовий і інституційний механізм, здатний поєднати розвиток, солідарність і національну безпеку. Тут відкривається перспектива доктринального дослідження: як інтегрувати принципи згуртованості у відбудову і регіональну політику України так, щоб вони працювали як механізм запобігання диспропорціям, забезпечення інституційної добросовісності, прозорості та результативності. Саме в цьому полягає практична цінність для європейської демократії: згуртованість може бути мовою інституційної інтеграції України у простір стійкого розвитку і спільної безпеки, якщо її розуміти як модель підзвітності програмування розвитку.

Висновки. У підсумку політика згуртованості ЄС у сучасних умовах виступає не другорядною соціально-економічною політикою, а інституційним механізмом демократичної стійкості та безпекової резильєнтності. Її ефективність залежить від здатності поєднати первинну місію зменшення диспропорцій із новими стратегічними пріоритетами ЄС, не руйнуючи підзвітність, прозорість і справедливість, які є умовами довіри. Проблеми європейської безпеки лише підсилюють значення згуртованості: без територіальної та соціальної інтегрованості безпека стає дорогим і нестійким проектом, а демократія уразливою. Саме тому когезійна політика, осмислена через категорію ефективності, дає один із найпереконливіших прикладів того, як ЄС намагається перетворити солідарність на правовий режим стійкого розвитку й спільної безпеки.

Транскордонна безпека у сучасному європейському правовому просторі є системоутворюючим елементом стійкості, готовності та належного врядування. Для України її адміністративно-правове забезпечення має розглядатися як одна з ключових ділянок європейської інтеграції, де перевіряється реальна спроможність держави діяти одночасно ефективно, правомірно і ціннісно виважено. Саме тому подальший розвиток цієї сфери доцільно пов'язувати із формуванням такої моделі публічного адміністрування, у якій ефективність забезпечення транскордонної безпеки набуває змісту правової ефективності як результативної дії влади в межах права, у режимі координації, контролю та поваги до прав і свобод людини і громадянина.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беззубов Д. О. Адміністративне право і національна безпека: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : «7bc», 2026. 312 с.
2. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Ін-Юре, 2002. С. 668
3. Скрипнюк О.В., Беззубов Д.О. Забезпечення ефективності державного управління як соціальна цінність адміністративного права Вісник Національної академії правових наук України / редкол.: В. Журавель та ін. – Харків : Право, 2025. – Т. 32, № 3. – 164-179 с. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-3-164>
4. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : Юридична думка, 2007. 336 с.
5. Беззубов Д.О. Соціоцентризм як методологія оновлення доктрини адміністративного права// Ерліхівський журнал № 13/ 2025 , 2025 с. 11-19. DOI <https://doi.org/10.32782/ehrlichsjournal-2025-13.02>

Дата першого надходження рукопису до видання: 02.03.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 24.03.2026

Дата публікації: 17.04.2026